

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

Suriyeli ve Diğer Mülteciler için Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı

Mayıs 2017 - Aralık 2022

Arka Plan

Suriye mülteci krizinin 11'inci yılında ufukta bir çözüm görünmemektedir. Milyonlarca insan evlerini bırakıp komşu ülkelere gitmek zorunda kalmıştır ve bu insanların geleceği de belirsizdir. Krizin en ağır bedelini çocuklar ödemekte, en ağır yükünü de yine çocuklar çekmektedir; eğitimleri, umutları ve düşleri risk altındadır. Türkiye'de 4 milyondan fazla mülteci, göçmen ve sığınmacı bulunmaktadır. Bu nüfusun yaklaşık 3,7 milyonu Suriyelidir ve Suriyelilerin de 1,8 milyonu çocuktur. Çocukların 800 binden fazlası okula devam etmektedir. Türk Hükümeti'nin liderliği ve koordinasyonunda, çok önemli adımlar atılmış ve kazanımlar elde edilmiştir. Ancak dünyada en fazla mülteci barındıran ülke konumunda olmak özellikle eğitim ve çocuk koruma söz konusu olduğunda ülkenin temel hizmetleri ve altyapısının yükünü ağırlaştırmaktadır. Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) programı çocukların okullaşmasını ve okula düzenli devam etmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 2003 yılından bu yana uygulanmakta olan bu ulusal sosyal yardım programının kapsamı 2017 yılı ortası Suriyeli

ve diğer mülteci çocukları da içine alacak şekilde genişletilmiştir. Program, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Türk Kızılay ve UNICEF ortaklığında, Avrupa Birliği, Norveç ve ABD hükümetlerinin finansal desteğiyle uygulanmıştır. Mayıs 2017'den Eylül 2022'ye kadar başarılı bir uygulamanın ardından ŞEY yeni ders yılında da mülteci ailelere destek olmaya devam etmiştir. Bununla birlikte, Eylül 2018 itibarıyla mültecilere yönelik ŞEY, okul dışı kalmış çocukların örgün eğitime yönelmelerinde bir geçiş aşaması olarak öngörülen Hızlandırılmış Eğitim Programı'na (HEP) katılan öğrencilere de yaygınlaştırılmıştır. Ekim 2022 itibarıyla, mültecilere yönelik ŞEY programı, UNICEF'ten Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na geçmiştir. UNICEF, Aralık 2022'nin sonuna kadar programın tam geçişini desteklemeye devam edecektir.

Nakit Yardım Bileşeni

Yararlanıcı
Çocukların
Toplam Sayısı

811,181

Anasınıfı

32,019

15,747 16,272

İlkokul

1. sınıftan 4. sınıfa

341,645

165,577 176,068

Ortaokul

5. sınıftan 8. sınıfa

321,533

157,530 164,003

Lise

9. sınıftan 12. sınıfa

104,942

57,565 47,377

HEP

5,893

2,755 3,138

Yardıma hak kazanmada, Türk çocuklar için geçerli kurallar Suriyeli ve diğer mülteci çocuklar için de geçerli olmuştur. Aileler, çocuklarının geçmiş aylarda okula düzenli olarak devam etmiş olması halinde (en az %80) Kızılaykartlarıyla iki ayda bir nakit desteğinden yararlanabilmıştır. Devlet okullarına ve Hızlandırılmış Eğitim Programı'na devam eden öğrenciler aileleri aracılığıyla bu programdan yararlanabilmıştır. Programın nakit yardım bileşeni ülke çapında 81 ilde uygulanmıştır.

Ödenen miktarlar okula devam eden çocuğun cinsiyetine ve sınıfına göre değişmiştir. Okul öncesi eğitimdeki çocuklarla ilkokula gidenlerden (anasınıfından 8'inci sınıfa kadar) erkekler ayda 55, kızlar 60 TL almıştır. Liseye gidenlerden (9-12 sınıf) erkekler ayda 70, kızlar 90 TL almıştır. HEP'e devam edenlere ise cinsiyete bakılmaksızın ayda 90 TL ödenmiştir. Bu transfer değerleri Eylül 2022 ödemesine kadar geçerli olmuştur. Kasım 2022 ödemesinden itibaren transfer değerleri daha da artırılmıştır. Bunun yanında, her yarıyıl başında ailelere ilkokuldaki her fayda sahibi çocuk başına 100 TL (anasınıfı

da dahil olmak üzere), ortaokuldaki her fayda sahibi çocuk başına 200 TL ve lise ya da HEP düzeyindeki her fayda sahibi çocuk başına 250 TL olmak üzere ekstra destek sağlanmıştır. Kasım 2020'de, Covid-19 nedeniyle ailelerin karşılaştıkları artan sosyo-ekonomik güçlükleri azaltmak amacıyla, bir kereye mahsus olmak üzere ve 518,794 çocuğu etkileyecek şekilde, ailelere 85 TL tutarında ekstra bir ödeme yapılmıştır. ŞEY yararlanıcılarının yaklaşık %71'i Sosyal Uyum Yardımı (SUY) programından da yararlanmıştır. SUY kapsamında aile üyesi başına 230 TL ödeme yapılırken, ŞEY yararlanıcılarının yaklaşık %17'si ise Tamamlayıcı SUY programından (T-SUY) da yararlanmıştır. T-SUY kapsamında aile üyesi başına 350 TL ödeme yapılmıştır.

Avrupa Birliğı tarafından
finans edilmektedir

Çocuk Koruma Bileşeni

Ulaşılan Çocuk
Sayısı

172,516

Özel Hizmetlere
Yönlendirilen Çocuk Sayısı

39,984

ŞEY Programı, en kırılgan durumdaki mülteci çocukların okula kayıt olmalarını ve düzenli devam etmelerini, ve gerektiğinde çocuk koruma hizmetlerine yönlendirilmelerini de sağlayan stratejik bir çocuk koruma bileşeni de sahiptir. Bu bileşen, sahada görev yapan sosyal çalışmacılarla tercümanlardan oluşan hizmet ekipleri tarafından uygulanmıştır. Hizmet ekipleri, ŞEY programının okula devam koşulunu yerine getirmeyen ya da getirememesi riski olan çocukların ailelerini ziyaret etmiştir.

Ekipler, çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarını bireysel ve sistematik olarak değerlendirmekte ve belirlemiştir. Bu bileşeniyle ŞEY programından beklenen, ekonomik güçlüklerin etkilediği okul devamsızlığı, çocuk işçiliği, çocuk yaşta, erken ve zorla evlilikler, fiziksel ve duygusal şiddet ve ailelerin parçalanması gibi risklerin ve hak ihlallerinin azaltılmasıdır. 15 ilde çocuk koruma bileşeni ekipleri bulunmakta ve bu ekiplerle birlikte 2 mobil ekip, Adıyaman ve Karadeniz Bölgesi'ndeki çevre illeri kapsamaktadır.

Eğitimde Sosyal Uyum

ŞEY programı, artık bünyesinde İstanbul ve Şanlıurfa'da uygulanan pilot bir projeyi de barındırıyor. İstanbul ve Şanlıurfa'da yürütülen proje, Maya Vakfı ile iş birliği içerisinde uygulanmış ve "Eğitim Yoluyla Sosyal Uyum"u tanıtarak, mülteci çocukların eğitiminin önündeki finansal olmayan bariyerlerden bazılarını kaldırmayı hedeflemiştir. Pilot program, sosyal gerginlikle ilgili (zorbalık gibi) konularla başa çıkmak için var olan ulusal rehber ve araçların gelişimine de katkıda bulunmuştur. Program, okul personelinin kapasitesini geliştirme, öğrenciler için sınıf içi aktivite rehberleri ve ebeveynler için farkındalık arttıracak materyaller gibi konuları kapsamıştır.

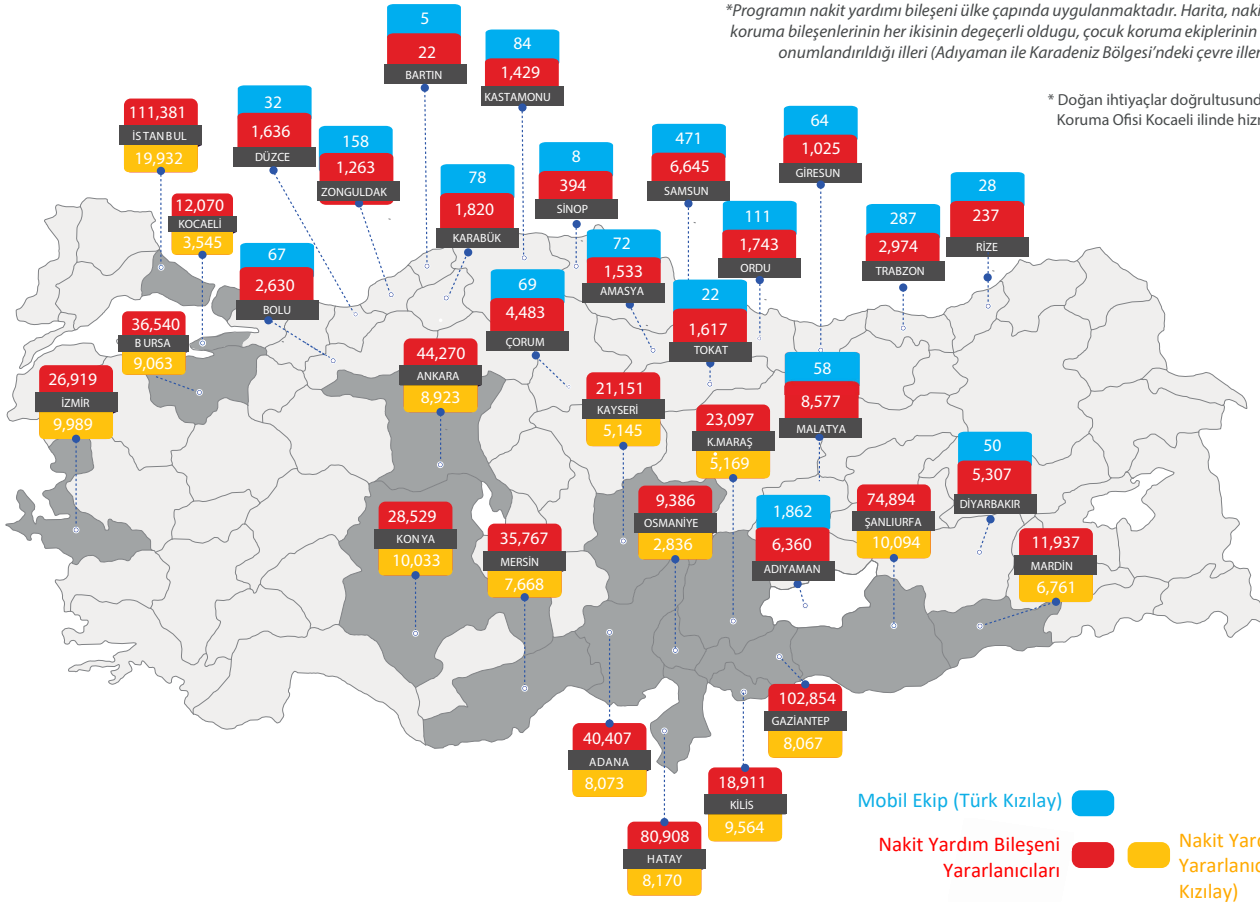
Ağustos 2022'nin sonu itibarıyla, 11.844 çocuk, sosyal ve duygusal yeteneklerini geliştiren, sosyal uyumu arttıran ve zorbalık karşılığının önemi konusunda farkındalık yaratan aktivitelere katılmıştır. 678 okul personeli, öğrenci grupları arasındaki sosyal gerginlikle başa çıkabilmeleri için, zorbalık ve siber zorbalığın tespiti ve önlenmesi ile sınıf yönetme yetenekleri konularında çevrimiçi eğitimler almıştır. 3.056 ebeveyn ise zorbalığın tespit ve önlenmesi konusundaki yeteneklerini arttıracak çevrimiçi eğitimlere katılmıştır.

ŞEY Programı Kapsamı*

*Programın nakit yardımı bileşeni ülke çapında uygulanmaktadır. Harita, nakit yardım ve çocuk koruma bileşenlerinin her ikisinin de geçerli olduğu, çocuk koruma ekiplerinin ve mobil ekiplerin onumlandığı illeri (Adıyaman ile Karadeniz Bölgesi'ndeki çevre illeri) göstermektedir.

* Doğan ihtiyaçlar doğrultusunda Osmaniye Çocuk Koruma Ofisi Kocaeli ilinde hizmet vermiştir.

Mobil Ekip (Türk Kızılay)

Nakit Yardım Bileşeni
Yararlanıcıları

Nakit Yardım Bileşeni
Yararlanıcıları (Türk
Kızılay)